

Forfatter: Engelstoft, Laurits

Titel: BREV TIL: Bang, Niels Hofman FRA: Engelstoft, Laurits (1859-08)

Citation: Engelstoft, Laurits: "BREV TIL: Bang, Niels Hofman FRA: Engelstoft, Laurits (1859-08)", i *Udvalg af Laurids Engelstofts Skrifter (3. bind)*, Samfundet til den danske Litteraturs Fremme, s. 422. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002091242-003-shoot-L0020912420030063.pdf> (tilgået 22. juli 2024)

Anvendt udgave: Udvalg af Laurids Engelstofts Skrifter (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Til Stamherre Hoffmann-Bang.
Kongsdal, August 1850.

Kiære gamle Ven!

Efter nu at være kommen hertil — min anden beregnede Hvile- og Reconvaescents-Station, føler jeg en Trang til at vende mit Blik tilbage paa det venlige Hoffmannsgave og den elskværdige Familie, i hvis Skiød min Kone og jeg nys tilbragte saa mange behagelige Dage, kun alt for hurtig svundne for os. Den hjertelige Modtagelse hos Dig i Forening med den Frihed, Du og din Charlotte vare saa gode at indrømme mine Skrøbeligheder, og de Hensyn, Du og hun vilde skiænke mine personlige Ønsker, alt dette tilsammen hialp mig virkelig — efter Omstændighederne (thi ven hele Maskine er forslidt og vil ikke mere lade sig reparere, kun flikke paa) — et godt Stykke frem hos Dig, som Du nok ogsaa selv vil have sporet. Men det maatte da have en Ende, og saa bliver nu kun den behagelige Erindring og megen hjertelig Tak tilbage. Rækken af de følgende Dage, indtil jeg kom hertil (i Torsdags Aftes) maatte jeg tage, som den faldt. I Fredericia opnaaede jeg mit Øiemeed ved en Visitats (Løverdag Formiddag) over hele s. 423 Terrainet for Begivenhederne af 6. Juli f. A., paa hvilken jeg var vel forberedt iforveien og nu fik videre specielle Anviisninger; jeg er nu saaledes au fait, at jeg gjerne kunde paatage mig en Guides Forretning. I Sandhed en mærkværdig, i fin Udførelse beundringsværdig, i sit Resultat fast mageløs Begivenhed, Nr. 1 i det „dorske" og „feige" danske Folks Utroligheder og den slesvig - holsteenske Oprørsarmees „moralske Seier" og dog kun som et Forspil paa et langt grandiosere og vigtigere Nr. 2. Noget træet kom jeg om Aftenen til Veile og fortsatte da i magelige Dagreiser Veien til Aarhus, hvor vi gjorde en Standsning, hvoraf Lene benyttede sig til paa egne og mine Vegne (thi jeg kom til Ingen) at hilse paa Familie og Venner, som vi der have. Jeg befandt mig i Aarhus slet ikke vel — jeg troer, at Luften der var mig utienlig — og var derfor glad ved at kunne komme afsted Torsdag Morgen med Dampskibet til Kallundborg. Samme Aften ankom vi hertil (til Kongsdal) med Frue Estrups Befordring, der var mødt os i Kallundborg, og glad var jeg ved at have naaet det Maal, ved hvilket jeg igien kunde begynde der, hvor jeg slap hos Dig. Dermed er jeg nu ved at komme i Orden og haaber at skulle faae Nytte deraf, som hos Dig, at sige, indtil den Grad, som det kan være rimeligt. Saa maa jeg da see, hvorledes jeg kan forliges med Efteraaret og Vinteren i Kiøbenhavn. Et Gode (efter Omstændighederne) er det i alt Fald, at jeg saa at sige har ganske emanciperet mig fra det kiøbenhavnske Liv (hvoraf jeg i saa mange Aar har faaet mere end nok). Men havde jeg et Kongsdal eller Hoffmannsgave, da skulde 10 „Mikkelbryggersgader" * — jeg nævner mit Yndlingssted i Kiøbenhavn, min filosofiske s. 424 retraite sammesteds — ikke holde mig tilbage. — Jeg er ikke saa lykkelig her at finde den, jeg helst havde ønsket *; skiønt meget yngre end jeg, traadde han dog allerede for flere Aar siden fra Skuepladsen (til stort Tab for Fædrelandet); men foruden det samme Venskab hos hans Efterladte gienfinder jeg hans Aand i de Erindringer derom, hvoraf jeg seer mig omgivet i hans Museum, hvori jeg tilbringer det Meste af Tiden her, og hvor jeg nu sidder, idet jeg skriver disse Linier. Jeg veed ikke, om jeg sagde Dig, at hans Enke foranskalter en Udgave af hans samtlige Skrifter og litterære Arbejder (med nogle Undtagelser), og at denne besørgeres af mig i Forening med Justitsraad Bølling. Det bliver tre Bind, hvoraf circa tre Fierdedele allerede er trykt. Dermed vil følge hans Portræt og en Biographie af ham fra min Pen, der vel sagtens vil skaffe mig nogle Fiender paa Halsen; men det faaer saa at være; jeg forstaaer mig kun paa een Historiens lex: Sandhed. Jeg var blot tilfreds, at det Hele — som er blevet af større Omfang end jeg havde beregnet — var til Ende, hvilket jeg haaber at skulle kunne skee inden Aarets Udgang.

I Henseende til de militære Operationer (Gud skee Lov for det ene store Resultat) vide og erfare vi intet andet end hvad Lidt den Berlingske Tidende meddeler. Den kan vel endnu, efter Omstændighederne, ikke mere. Anmeldelserne af Faldne fra Familierne tiltage. Mit Studium er Kortet og de factiske Opgivelser. Da jeg ikke finder, at de Danske have besat den sydostlige Strækning af Sydslesvig mellem Eckernførde og Canalen eller det ved Indløbet til Kieler-Fiord paa slesvigsk Grund (udisputerlig) liggende Friederichsort, saa antager jeg (naar Willisens Pralerier ikke skal være uden al Mening), at han har coneentreret den Styrke, s. 425 han har tilbage, i bette Hjørne, fæsten de sig ved Wittensee og støttende sit venstre Fløi umiddelbar til det aldeles i hans Volb værende Rendsborg. Her synes derfor en ny og alvorlig Kamp vel at kunne forestaae (efr. Kroghs Proclamation), om end Resultatet ikke kan blive andet end en Fuldendelse af det forrige, hvad enten saa Willisen indskrænker sig for Øieblikket til det Defensive, eller han efter hans pralenbe Bekiendtgjørelse endog skulde vove at gribe det Offensive og prøve paa at vinde Alt tilbage ved eet Mestercoup. Jøvrigt seer man nok, hvad Willisen vedbliver at stole paa. Med Hensyn til dette anseer han vist Omstændighederne kun lidet forandrede. Han kiender sine Tydske og venter Alt af en fra alle Kanter (i Tydskland) understøttet Fanatisme. Om han deri tager fejl? Men der er en mægtigere Magt end alle fanatiske Hobe og dem, der hemmelig eller aabenbar hidse dem som Ulven paa det visse Bytte. O! den ellers saa „biedere" og „rechtliche" tydske Nation; vi selv, det efterjagede Bytte for en Rovlyst, der endnu med lige Fanatisme forfølger et skammeligt Maal — vi selv, stillende os paa den fremtidige Histories Standpunkt, vide snart ikke, om vi meest skulle harmes over, eller meest føle Medynk med en Nation, der i den Grad har kunnet og villet, og kan og vil fornægte sin egen Ære. Imidlertid: Uret, Vold, Uredelighed, Træskhed og en ved onde Konster ophidset Fanatisme ender dog tilsidst med — at slaae sig selv paa Halsen. Dog maa den gobe Sag ikke lægge — eller labe sig lokke til at lægge Hænderne i Skiødet eller tabe et eneste Øieblik, eller slippe sin Gierning ufuldendt. Romerne vilde ikke underhandle med Pyrrhus, saa længe der stod en eneste græsk (epirotisk) Soldat paa italiensk Grund.....

Høsten her er endnu ikke begyndt undtagen Rughøsten paa høiere liggende og lettere Jorder. Riig Afgrøde allevegne.

s. 426 Gud er god; kun Menneskene ere onde. Nogen Mangel paa Folk spores, dog just ikke til væsentlig Afsavn af Tieneste, men dyrere. Min Kone forener sine hierteligste Hilsener med mine til Dig selv, Frue, Døttre, Søn og Svigerdatter og alle dine Kiære.....

Din gamle hengivne
L. Engelstoft.